

3.7.2020

Dnro 2132/00.08/2020

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö, hallituksen esitys metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi, VN/13250/2020, MMM

Lausunto hallituksen esitykseen metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi

Yleistä

Suomen metsäkeskus pitää lain tavoitetta metsäpinta-alan ja hiilinielujen lisäämiseksi luonnon monimuotoisuutta heikentämättä kannatettavana.

Säädöskohtaiset kommentit

Esityksen 4 §:n mukaisina tuensaajina on esitetty luonnolliset henkilöt ja heidän omistamansa maa-tila- ja metsäkiinteistöt. Metsäkeskus pitää hyvänä, että tuensaajien määrittely vastaa nykyisen kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön linjasta.

Lakiesityksen 5 §:n mukaan metsitettävien alueiden tulee olla muita alueita kuin maatalousalueita tai metsämaata. Näiden määritelmien ulkopuolella jääviä ns. joutoalueita ei ole pystytty lakiehdotuksessa määrittelemään metsitykseen hyväksyttävien alueiden moninaisuuden vuoksi. Lisäksi lain perusteluissa on todettu, että muunkinlaisia alueita kuin joutomaita voitaisiin ilmoittaa metsityshakemuksella. Metsäkeskus näkee, että hyväksyttävien kohteiden määrittely on osin epämääräinen ja väljä. Tukeen oikeutettujen kohteiden tulkinta tulee tämän seurauksena olemaan Metsäkeskuksessa tavanomaista työläämpää. Lisäksi hyväksyttävien kohteiden kirjo tulee näkyviin vasta, kun lakia on alettu laaja-alaisesti toimeenpanna. Kattavan ja selkeän kuvan antaminen maanomistajalle ja toimijoille tukikelpoisista kohteista tulee aluksi olemaan vaikeaa.

Laki on tarkoitus panna toimeen ns. vähämerkityksellisenä eli de minimis -tukena. Vähämerkityksellisen tuen on arvioitu olevan hallinnollisesti nykyistä Kestävän metsätalouden rahoituslain käyttöä kevyempi menettely. Metsäkeskus ei ole aiemmin hallinnoinut de minimis -tukia. Uudesta tukimuodosta tulee aiheutumaan uusia raportointi-, ilmoitus- ja seuranta-aatteita niin Metsäkeskukselle kuin metsäomistajille. Kahden eri säädöksen pohjalta toimivan tukijärjestelmän toimeenpano samanaikaisesti tulee työllistämään Metsäkeskusta enemmän verrattuna tilanteeseen, jossa tukijärjestelmien perusteet olisivat perusteiltaan yhtenäiset.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on 6 §:n mukaan, että metsitettävä alue on vähintään 0,5 ha suuruinen yhtenäinen, keskimäärin vähintään 20 metriä levä alue. Esitystä perustellaan sekä kasvihuonekaasuraportoinnin, monimuotoisuuden säilymisen, että hallinnollisen työn tarkoituksenmukaisuuden perusteella. Metsäkeskus pitää hyvänä, että hallinnollista työmäärää on hallittu rajaamalla kohteiden pinta-alaa esitetyllä tavalla.

Tuen myöntämisen edellytyksiin sisältyy lausuntopyyntö ELY-keskukselta. Lausunnossa on tarkoitus tarkastella monimuotoisuus-, maisema-, kaavoitus- ja maatalousrakenteen kysymyksiä. Lausunnon antamiseen on suunniteltu Metsäkeskuksen toimesta sähköistä palvelua, jota ELY:n toimihenkilöt

3.7.2020

Dnro 2132/00.08/2020

voivat hyödyntää. Metsitystuen lausunnot edellyttävät kannanottoa useammalta ELY-keskuksen asiantuntijalta. Lakiesityksen vaikutusten arvioinnissa ei ole pystytty arvioimaan ELY:jen lisätyömäärää metsitystukilausuntojen osalta. Metsitystuen toimeenpanon kustannusten ja hyötyjen näkökulmasta olisi tärkeää pystyä muodostamaan kokonaiskuva kaikista hallintokustannuksista, mitä lain toimeenpano eri hallinnonaloilla aiheuttaa.

Lakiesityksen 10 §:n mukaan metsitystuki koostuu kiinteästä kustannuskorvauksesta ja hoitopalkkiosta. Molemmat näistä perustuvat laskennallisiin keskimääräisiin hehtaarikohtaisiin kustannuksiin ja ne eivät vaihtele tuensaajan tai maantieteellisen sijainnin perustella. Metsäkeskus pitää yhtä kiinteää valtakunnallista tukea hyvänä, se selkeyttää tietojärjestelmien rakentamista, tukien hallintoa ja tukiehdosta viestintää. On huomattava, että tukijärjestelmään jää edelleen kaksi erisuuruista kustannuskorvausta, kun kivennäismaan ja turvemaan kohteiden metsitystyön edellyttämät työmäärät poikkeavat selvästi toisistaan. Tämä on kohteiden työllistävyyden osalta perusteltua, mutta edellyttää eri kahden kustannusrakenteen sisällyttämistä tietojärjestelmiin.

Metsitystuen osalta on haluttu mahdollistaa vain hoitopalkkion maksaminen silloin, kun rahoitus perustamiskustannuksiin on maksettu jostain muuta kautta. Tätä voidaan pitää hyvänä avauksena esimerkiksi yksityisesti rahoitettujen hiilinieluosopimusten suuntaan. Hoitopalkkion hyödyntäminen näissä muilla varoilla rahoitettujen kohteiden tapauksissa voi jäädä vähäiseksi, koska metsityksen perustamistoimenpiteitä ei saa aloittaa ennen Metsäkeskuksen tukipäätöstä hoitopalkkiosta. Lisäksi on arvioitava, kohdellaanko maanomistajia eriarvoisesti, jos muista varoista maksetuille perustamistoimille maksetaan hoitopalkkio, mutta kohteille, joiden työt on aloitettu ennen Metsäkeskuksen tukipäätöstä perustamiskustannuksista ja hoitopalkkiosta, ei voida maksaa hoitopalkkiota.

14 §:n tukipäätösten raukeamisen osalta on esitetty jatkoajan kaksinkertaista myöntämismahdollisuutta erityisesti tukijärjestelmän soveltamisen alkuvuosina. Perusteena tälle on esitetty yllättävät tapahtumat, kuten sairastuminen tai onnettomuus tai sopivan ikäisen taimiaineksen vähäisyys. Metsäkeskus esittää, että kaksinkertaisesta jatkoajan myöntämismahdollisuudesta luovutaan. Metsitystuen hakeminen edellyttää sekä kohdevalinnan että valmistelevien töiden, kuten maanmuokaus, uudistamistapa jne. osalta tuen hakijalta huolellista suunnittelua. On erittäin todennäköistä, että hakija selvittää jo ennakkosuunnittelun yhteydessä soveltuvan taimiaineksen saatavuutta. Lisäaikojen kaksinkertainen myöntäminen ja hallinta työllistää Metsäkeskusta yksinkertaista lisäaika-menettelyä huomattavasti enemmän. Metsitystuen toteutusaika on hallinnollisesti jo varsin pitkä, kahdeksan vuotta, toteutusilmoituksen perusteella maksetusta kertakorvauksesta.

Tuen palauttamista ja takaisinperintää koskeva sääntely perustuisi valtioneuvostuslakiin ja ehdotetuihin erityissäännöksiin. Kokonaisuuteen liittyisi useita soveltamiskysymyksiä ja mm. seuraamusten kohtuullisuutta koskevaa harkintaa. Esimerkiksi metsitettävillä turvemaidella on tyypillistä, että taimikon perustaminen epäonnistuu ainakin osittain, mutta alueelle syntyy tästä huolimatta luontaisesti taimikko. Syntynyt taimikko voi olla tuotokseltaan ja laadultaan huomattavasti heikompi kuin se, jonka perustamista yritettiin, mutta täyttää tästä huolimatta metsälain 8 §:n mukaisen taimikon vaatimukset kyseisellä kasvupaikalla. Jälkikäteen olisi todennäköisesti hankala selvittää luotettavasti, onko tuen myöntämisen ehtona olevaa metsityselvoitetta noudatettu, vai johtuuko epäonnistuminen esimerkiksi sellaisesta luonnontuhosta, jonka syntymiseen maanomistaja ei ole voinut vaikuttaa. Metsäkeskus esittää, että lakiehdotuksen takaisinperinnän kriteerejä tarkennettaisiin suhteessa metsälain 8 §:n taimikon aikaansaamisen suhteen.

3.7.2020

Dnro 2132/00.08/2020

Vaikutukset Metsäkeskuksen toimintaan

Lakiesityksessä vuotuisen metsitysmäärän on arvoitu olevan 3000 hehtaaria ja 1500 hakemusta, kun työmäärää lasketaan MMM:n metsityspotentiaalın koskevan selvityksen keskimääräisellä 1,9 ha metsityspinta-alalla. Tästä on arvoitu aiheutuvan 3,4 lisähenkilötyövuoden lisätyömäärä Metsäkeskukselle. Metsäkeskus on omassa laskennassaan lähtenyt 3000 hakemuksen käsittelymäärästä, sillä on todennäköistä, että metsitystukea haetaan paljon myös 1,9 hehtaarin keskimääräistä pinta-alaa pienemmille kohteille. Metsäkeskukselle hakemusten käsittelyn, hallinnon ja neuvonnan kustannukset syntyvät esisijassa hakemusten kappalemäärän, ei metsityspinta-alan pohjalta. Metsäkeskuksen arvio lisätyömäärästä hakemuserien pohjalta on 7,5 htv. Vaikutusten arvioinnissa ei ole otettu kantaa siihen, miten uuden tukijärjestelmän käyttöönotto, viestintä ja koulutus sekä hallinnon lisätyöt on tarkoitus rahoittaa. Metsäkeskus katsoo, että kyseessä on merkittävä uuden tukijärjestelmän aiheuttama lisätehtävä, johon tulisi valtion talousarviossa osoittaa lisäresurssit.

Lopuksi

Metsäkeskus katsoo, että ehdotettu metsityksen tukijärjestelmä olisi hallinnollisesti varsin vaativa. Tuen myöntäminen edellyttäisi ainakin neljän viranomaistahon - Metsäkeskuksen, ELY-keskusten, Ruokaviraston ja kuntien - yhteistyötä, jossa olennaista on mm. sujuva tiedonsiirto. Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan tukijärjestelmän hallinnolliset kustannukset uhkaavat muodostua suuriksi suhteessa tuella tavoiteltuihin vaikutuksiin ja myönnettävän tuen määrään.

sähköinen allekirjoitus

Ari Eini
johtaja
Suomen metsäkeskus

Liitteet

Jakelu Kirjaamo MMM

Tiedoksi Kirjaamo Metsäkeskus

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

toimivaltaoikeus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende